

Verksamhetsberättelse för Jönköpings läns Luftvårdsförbund 2021

Luftvårdsförbundet har arbetat enligt riktlinjer i förbundets stadgar, § 1. Verksamheten har följt fastslaget arbetsprogram för 2021. En stor del av verksamheten ingår i det riksomfattande Krondroppsnätet och består av övervakning av luftföroreningar i Jönköpings län. Sedan 2013 är förbundet huvudman för samverkansområdet för kontroll av luftkvalitet i Jönköpings län. Förbundets verksamhet utgör en viktig del av länets luftövervakning och är samordnad med Länsstyrelsens regionala miljöövervakningsprogram. Corona-pandemin har påverkat förbundet genom att styrelsemötena samt årsmötet har genomförts digitalt.

STYRELSE

2021 års styrelse för Jönköpings läns Luftvårdsförbund framgår av nedanstående.

			Vald till
Ordförande	Mats Weidman	Jönköpings kommun	2022
Ledamöter, ord	Carl-Johan Olsson, v. ordf	Södra skogsägarna	2022
	Håkan Johansson	Värnamo kommun	2023
	Krister Wall	Trafikverket	2023
	Fredrik Skaghammar	Tranås kommun	2022
	Margareta Karsberg	Jönköping Energi AB	2023
	Anne-Catrin Almér, sekr	Länsstyrelsen	2022
	Maria Cannerborg	Region Jönköpings län	2022
Ledamöter, suppl.	Irene Oskarsson	Aneby kommun	2023
	Simon Jonegård	LRF	2022
	Fredrik Gustafsson	Attends Healthcare	2023
	Mats Gustafsson.	Husqvarna AB	2023
	Måns Lindell	Länsstyrelsen	2022
	Susanne Wismén	Jönköpings kommun	2023
Kassör	Anders Hansson	Jönköpings kommun	
Revisorer ord.	Gert Monell	Aneby kommun	2022
	Anders Forssblad	Aneby kommun	2022
Revisorer suppl.	Jeanette Toll	Vetlanda kommun	2022
	Jenny Bjerenius	Jönköpings kommun	2022
Valberedning	Vakant		

STYRELSEMÖTEN

Under år 2021 har tre ordinarie styrelsemöten hållits: 16 februari, 11 juni, 25 augusti. Ett styrelsemöte var inplanerat i december men fick ställas in på grund av att så många styrelsemedlemmar fick sena förhinder att mötet inte blev beslutsmässigt. Detta möte genomfördes istället under början av 2022. Samtliga möten, har genomförts digitalt. Protokollen finns tillgängliga på Förbundets hemsida, www.luftvardsforbundet.se

MEDLEMMAR

Under år 2021 har Förbundet haft 30 medlemmar. De flesta medlemmar tillhör länets samtliga kommuner, olika myndigheter och statliga verk men även flera privata företag är medlemmar i förbundet.

Aneby kommun	Länsstyrelsen i Jönköpings län
Attends Health Care	Mullsjö kommun
Sherwin Williams Sweden Coating AB	Nässjö Affärsverk AB
Carlfors Bruk	Nässjö kommun
Eksjö kommun	Njudung Energi Sävsjö AB
Gislaved Folie AB	Sävsjö kommun
Gislaveds kommun	Södra Skogsägarna
Gnosjö kommun	Trafikverket Region Sydöst
Habo kommun	Tranås Energi AB
Husqvarna AB	Tranås kommun
Jönköping Energi AB	Vaggeryds kommun
Jönköpings kommun	Vetlanda kommun
Jönköping Airport	Värnamo Energi AB
Kinnarps AB	Värnamo kommun
Region Jönköpings län	
Lantbrukarnas riksförbund	
Linköpings stift	

EKONOMISK REDOVISNING

Verksamheten för 2021 medförde ett resultat efter skatt på 19 961 kr (resultat före skatt 40 567 kr – skatt 20 606 kr). Kostnader för krondroppsmätningar uppgick till 282 231 kr, en ökning med 22 243 kr jämfört med föregående år. Det beror på en förändring i tidpunkt av fakturering från IVL.

Övriga externa kostnader (hemsida, redovisnings- och revisionstjänster samt bankkostnader) uppgick till 14 493 kr. Medlemsintäkterna uppgick till 339 900 kr, en ökning med 5 600 kr jämfört med 2020. Förbundet hade 339 027 kr i eget kapital (inklusive årets resultat) vid utgången av år 2021. Summa eget kapital och skulder uppgick till 229 592 kr. Behållningen på företagskontot uppgick vid utgången av år 2021 till 22 530 kr medan behållningen på placeringskontot var 207 000 kr

ÅRSMÖTE

Luftvårdsförbundets ordinarie årsmöte genomfördes den 16 april, digitalt på grund av rådande pandemi. 19 personer deltog. I anslutning till årsmötet berättade IVL om resultatet av mätningarna inom krondroppsnätet. Även resultat från tätortsmätningar och beskrivning av kommande övervakningsprogram för samverkansområdet.

KRONDROPPSNÄTET

Den huvudsakliga verksamheten ingår i det riksomfattande Krondroppsnätet och har varit inriktad på mätning av lufthalter, nedfall och effekter av luftföroreningar. Länets mätningar startade 1989 och utförare är IVL Svenska Miljöinstitutet AB. Enligt detta program mäts nedfall av luftföroreningar och dess effekter (mätt som markvattnets sammansättning) på tre lokaler med granskog (Mellby, Bordsjö och Fagerhult). Fagerhult var en så kallad intensivyta, vilket innebär att det var en av tio ytor i landet som ingår i den nationella miljöövervakningen där Naturvårdsverket bekostade ytterligare mätningar. Även Länsstyrelsen finansierar luftmätningar i Fagerhult. Samtliga resultat redovisas i årsrapporten från IVL. I avtalet med IVL ingår även ytäckande kartläggning och prognos av kritisk belastning och överskridande för försurning, övergödning och marknära ozon. Samtliga resultat redovisas på Krondroppsnätets hemsida: www.krondroppsnatet.ivl.se

SLU Asa Försökspark genomför provtagning i samband med ovanstående.

Verksamheten löper enligt planerna och genererar årligen en skriftlig rapport som återfinns på förbundets hemsida, redovisning på Krondroppsnätets hemsida samt data som används vid uppföljning av miljökvalitetsmålen och vid planering av kalkningsverksamheten.

Från 2021 gällde ett nytt avtal med IVL och på grund av att kostnaden för mätningarna ökar fick mätningarna vid en station, Värnvik, avslutas vid årsskiftet 2020/2021. Under början av 2021 kom även beskedet att Naturvårdsverket plötsligt drar in sin medfinansiering av stationen Fagerhult. Naturvårdsverket har finansierat mätningar vid ytan under många år. Luftvårdsförbundet genomförde ett möte med Naturvårdsverket i februari då Naturvårdsverket fick en chans att förklara varför de drog ned stödet till Fagerhult. Orsaken är att Naturvårdsverket har fått mindre anslag till miljöövervakning än vad de har begärt. Fagerhult och två andra stationer i Sverige fick därför tas bort från deras övervakningsnät. Länsstyrelsen kunde tillfälligt ta över finansieringen 2021. Styrelsen föreslog att Förbundet tar över finansieringen av dessa mätningar från och med 2022. Det kommer dock innebära ett underskott, men innebär att mätningarna kan fortsätta. Årsmötet godkände styrelsens förslag på budget då detta ingick. På grund av den ökande kostnaden kan ytterligare neddragningar av stationsnätet att bli aktuella kommande år.

REMISSER/ YTTRANDE/ SAMORDNING

Inga remisser har kommit in till Förbundet under året.

HEMSIDA

Under våren 2021 lanserades den nya hemsidan som är gemensam med de andra luftvårdsförbunden i Småland, Kalmar och Kronoberg. Det finns undersidor som är specifika per luftvårdsförbund. De gemensamma sidorna samarbetar vi om att uppdatera och det innebär en mer aktiv hemsida. Både adresserna www.smalandsluft.se men även www.luftvardsforbundet.se fungerar och leder till hemsidan.

Hemsidan är uppdaterad med protokollen från styrelsemötena och här läggs även länkarna till kvartalsaktiviteterna.

LUFTDATA

Merparten data från mätningarna finns tillgängliga via den nationella datavärden SMHI. För bakgrundsmiljö gå till Krondroppsnätets hemsida www.krondroppsnatet.ivl.se/ där data i form av kartor och länsvisa tabeller redovisas. För tätortsmiljö är SMHI datavärd. Sök på Jönköpings län i deras databas. Modellberäkningarna ligger även ute på Luftvårdsförbundets hemsida, www.luftvardsforbundet.se.

MEDLEMSVÄRVNING

På grund av pandemin har inga fysiska träffar genomförts.

Ett samarbete har inletts med Kronobergs och Kalmars luftvårdsförbund kring bland annat medlemsvärvning. Under året regelbundna kvartalsaktiviteter genomförts (se nedan) för att ge mer tillbaka till medlemmarna och för att öka attraktiviteten av att vara medlem. Fokus under året har varit att få igång strukturen för arbetet med kvartalsaktiviteter, som ska bli en löpande aktivitet, och att under 2022 inrikta sig mer mot utgående aktiviteter tydligare riktat mot nya medlemmar.

SAMORDNING

Under 2021 har samarbetet med övriga luftvårdsförbund i Småland, Kalmar och Kronoberg stärkts. Den gemensamma hemsidan har kommit i drift och uppdateras löpande av de tre förbunden.

Fokus för samarbetet med Kalmar och Kronoberg under 2021 har varit uppstarten av en digital föreläsningsserie. ”kvartalsaktivitet”, där luftvårdsförbunden turas om att arrangera ett digitalt seminarium på ungefär en timme på lufttema där medlemmar i alla tre förbund bjuds in. Det första genomfördes den 22 september av Kronoberg, då Volvo Braås berättade om sitt miljöarbete. Cirka 60 personer deltog på det seminariet. Nästa arrangerades av oss, Jönköpings läns luftvårdsförbund, den 14 december. Jönköpings energi berättade om bland annat energiåtervinning och ca 40 personer deltog. Kalmar ansvarar för det första kvartalsseminariet under år 2022.

Länsstyrelsen har under år 2021 gått in och stöttat Förbundet genom att finansiera krondroppsmätningarna i Fagerhult. Länsstyrelsen har även bistått med data från sina luftmätningar till den rapport som togs fram inom ramen för samverkansområdet.

SAMVERKANSOMRÅDET FÖR KONTROLL AV LUFTKVALITET I JÖNKÖPINGS LÄN

Under år 2021 fortsatte arbetet med samverkansområdet. Avtal med konsulterna löpte på. Under början av året pågick även arbete med den nya utformning av övervakningsprogrammet för kommande period.

Kontinuerliga mätningar av bensen, partiklar och kvävedioxid genomfördes i Jönköping. Data rapporteras direkt till Jönköpings kommuns hemsida för luftkvalitet, <http://jonkopingsluft.se/> Resultat från **mätningarna** från 2020 innebär att normerna klarades, data från 2021 är ännu inte sammanställda och analyserade.

Under år 2021 inkom resultatet för **beräkningarna** från 2020. De visar att miljökvalitetsnormerna klarades i alla kommuner i länet. Dock överskreds miljömål för kvävedioxid i två kommuner: Jönköping och Nässjö. I Jönköping överskreds även miljömålet för bensen och kvävedioxid. Jämfört med tidigare år så är halterna av särskilt bensen lägre i flera kommuner. Det är svårt att säga om det är en Corona-effekt eller en bestående förändring. Halterna kan variera mellan åren beroende på väder. SWECO har

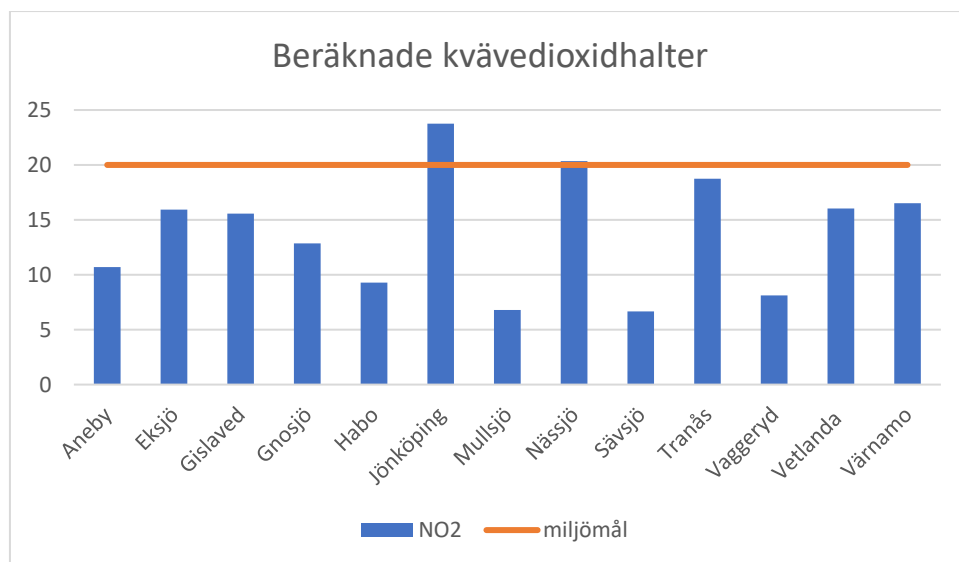
tagit fram en rapport där beräkningarna redovisas. Den finns att ladda ner på Förbundets [hemsida](#).

I december 2021 levererade COWI en sammanfattande rapporten över luftkvaliteten i länet baserat på mätningarna och beräkningarna i samverkansområdet. Även den rapporten finns att ladda ner på Förbundets hemsida.

Under början av året inleddes arbetet med att se över fortsättningen av samverkansområdet efter 2021. Tredje februari genomfördes ett första möte med kommunerna för att diskutera nuvarande övervakningsprogram, önskemål om framtiden och processen framåt. Den fjärde mars stämde det nya förslaget på övervakningsprogram av med kommunerna. Den 11 mars genomfördes även ett möte mellan Förbundet, kommunerna och Naturvårdsverket. Naturvårdsverket presenterade där bakgrund och vad de har för önskemål och synpunkter på det föreslagna programmet.

Utifrån alla synpunkter togs ett övervakningsprogram fram och en upphandling av konsulter genomfördes med hjälp av Jönköpings kommun. Nya avtal tecknades med Sweco, om att fortsätta genomföra modellberäkningar i samtliga kommuner, samt med OPSIS som fortsätter genomföra kontinuerliga mätningar av partiklar och kvävedioxid i Jönköping. Samtliga kommuner i länet ingår fortsatt i samverkansområdet.

Under hösten har WHO kommit med nya riktlinjer kring luftföroreningarnas hälsoeffekter, baserat på ny forskning. Hur de ligger till i förhållande med gällande miljökvalitetsnormer och miljömål beskrivs på Förbundets [hemsida](#). I flera fall skärps riktlinjerna vilket visar hur viktigt det är att arbeta för så låga luftföroreningshalter som möjligt.

Figur 1. Beräkningar av halterna av kvävedioxid, årsmedel, i tätorter i länet 2020. Miljökvalitetsnormen ligger på 40 mikrogram per kubikmeter. WHO's nya riktlinje ligger på 10 mikrogram per kubikmeter vilket innebär att endast fyra kommuner i länet klarar den.

Jönköping i mars 2022
Enligt uppdrag

.....
Mats Weidman, *Ordförande*

.....
Anne-Catrin Almér, *Sekreterare*